

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

Схвалено Вченою радою
ВНЗ «Національна академія управління»
від «03» квітня 2023 р., протокол № 3

Голова Вченої ради

Сергій ЄРОХІН

Введено в дію наказом ректора
№08-ОД від 03.04.2023 р.

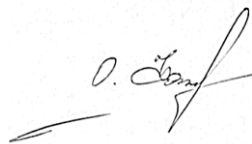
**ПРОГРАМА
вступного іспиту зі спеціальності (фаховий іспит)
для вступу на навчання
на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
за спеціальністю 081 «Право»
у 2023 році**

(освітньо-наукова програма «Право»)

Київ-2023

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

Олександр ФЕСЕНКО
(прізвище, ініціали)

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Кафедрою кримінального права, кримінології,
цивільного та господарського права
протокол № 8
від «28» березня 2023 року

Завідувач кафедри

Ірина КОЗАКОВА

Розробники:

д.ю.н., проф. Є.О. Гіда

д.ю.н., доц. О.М. Фесенко

к.ю.н. доц. І.В. Козакова

к.ю.н., доц. Н.О. Веселовська

к.ю.н. С.М. Олійник

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
II. СТРУКТУРА.....	5
III. ТИПОВІ ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ (ФАХОВОГО ІСПИТУ).....	16
VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ.....	17
V. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	18

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета вступного іспиту зі спеціальності (фахового іспиту) – перевірка рівня знань вступників та їх системності з метою допуску до проходження вступних випробувань та конкурсного відбору для вступу на навчання на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Програма вступного іспиту зі спеціальності (фахового іспиту) є єдиною для всіх вступників на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти за спеціальністю 081 «Право», освітньо-наукова програма «Право».

Вступний іспит зі спеціальності (фаховий іспит) для вступників на спеціальність 081 «Право», освітньо-наукова програма «Право» проводиться за тестовими завданнями, які складаються з дисциплін професійної підготовки відповідно до наведеної нижче програми.

Завдання містять 25 тестів, які структурно охоплюють окремі теми таких навчальних дисциплін:

1. *Теорія та історія держави і права.*
2. *Адміністративне право.*
3. *Господарське право.*
4. *Кримінальне право.*
5. *Міжнародне право.*

Форма проведення – тестові завдання з використанням технологій дистанційного навчання (у форматі гугл-тесту) у синхронному режимі (відеоконференція) з цифровою фіксацією процесу їх складання.

Тривалість проведення – 40 хвилин.

Максимальна кількість набраних тестових балів – 100 балів.

Максимальна кількість балів за шкалою 100–200 – 200 балів.

При виконанні завдань вступного іспиту зі спеціальності (фахового іспиту) необхідно дотримуватись принципів академічної доброчесності та етики академічних відносин.

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА.

Періодизація державно-правового розвитку України. Загальна характеристика пам'яток українського права. Значення джерел права для вивчення історії держави та права України. Сучасний стан історико-правових досліджень.

Історіографія історії держави та права України. Ранні державні утворення на території України (VII до н.е. –VI. ст. н.е.). Державо і право України-Руси (IX-XIV ст.).

Суспільно-політичний лад і право України у складі Великого князівства Литовського (Литовсько-Руської держави) (др. пол. XIV-XVI ст.).

Державно-правове становище України під владою Польщі та Речі Посполитої (XIV - XVIII ст.). Козацька республіка та її право (кін. XV - пер. пол. XVII ст.).

Українська гетьманська держава (Військо Запорозьке) та її право (серед. XVII - кін. XVIII ст.).

Правове становище України у складі Австрійської, Австро-Угорської та Російської імперій (XVIII- поч. XX ст.).

Розвиток держави і права України з 1917 р. по 1991р.

Розпад СРСР та відродження Української незалежної держави (1991р.-2020 р.).

Сучасна Україна.

РОЗДІЛ 2. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО.

Поняття адміністративного права та його місце у правовій системі держави. Становлення і розвиток адміністративного права. Зміст поліцейського права. Перехід до адміністративного права. Становлення та розвиток українського адміністративного права. Предмет адміністративного права: сучасне визначення. Соціальне призначення адміністративного права. Метод правового регулювання адміністративного права України. Трансформація методу адміністративного права. Поняття та класифікація принципів адміністративного права. Сучасна українська наука адміністративного права. Перспективи розвитку адміністративного права.

Державне управління та адміністративне право. Загальне поняття управління. Основні універсальні теорії управління. Управлінська система і її компоненти. Сутність соціального управління і його види. Поняття «державне управління» у широкому та вузькому розумінні. Основні риси державного управління. Поняття влади. Співвідношення державного управління та виконавчої влади. Сфера державного управління. Сфера виконавчої влади.

Норми, система та джерела адміністративного права. Визначення поняття адміністративно-правових норм. Характерні риси адміністративно-правових норм. Структура адміністративно-правових норм. Дія адміністративно-правових

норм. Види адміністративно-правових норм. Система адміністративного права: поняття та зміст. Підгалузі та інститути в системі адміністративного права. Публічно-правові риси адміністративного права. Місце адміністративного права в правовій системі України. Поняття джерел адміністративного права. Види джерел адміністративного права. Адміністративне законодавство і форми його систематизації. Кодифікація адміністративного законодавства.

Адміністративно-правові відносини. Поняття і форми реалізації адміністративно-правових норм. Місце і значення адміністративно-правових відносин в теорії адміністративного права. Поняття та зміст адміністративно-правових відносин. Адміністративно-правові відносини та юридичні факти. Класифікація юридичних фактів в адміністративному праві. Види адміністративно-правових відносин. Державно-управлінські відносини як складова адміністративно-правових відносин.

Суб'єкти адміністративного права. Поняття «суб'єкт адміністративного права». Поняття адміністративної правосуб'єктності та адміністративно-правового статусу суб'єктів. Адміністративного права. Класифікація суб'єктів адміністративного права. Адміністративно-правовий статус громадян та інших фізичних осіб як суб'єктів адміністративного права. Адміністративна правоздатність громадян. Адміністративна дієздатність громадян. Підстави виникнення взаємовідносин між громадянами і органами державної влади. Обставини, що характеризують дієздатність громадян. Адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади. Місцеві органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права. Адміністративно-правовий статус підприємств, установ і організацій.

Державна служба та служба в органах місцевого самоврядування. Інститут державної служби: зміст та його місце в суспільстві. Державний службовець: поняття, ознаки. Поняття посади і посадової особи. Класифікація посад державних службовців. Категорії державних службовців. Адміністративно-правові обов'язки державних службовців. Види і характеристика обмежень щодо державних службовців. Дисциплінарна відповідальність державних службовців. Поняття служби в органах місцевого самоврядування. Особливості адміністративно-правового статусу службовців місцевого самоврядування. Адміністративна правоздатність і адміністративна дієздатність службовців місцевого самоврядування. Права і обов'язки посадових осіб органів місцевого самоврядування. Види обмежень щодо посадових осіб місцевого самоврядування. Припинення служби в органах місцевого самоврядування.

Забезпечення законності у державному управлінні. Поняття та система засобів забезпечення законності у державному управлінні. Види контролю. Внутрішній адміністративний контроль. Контроль з боку Президента України. Парламентський контроль. Судовий контроль. Контроль з боку органів місцевого самоврядування. Контроль з боку громадських організацій. Звернення як спосіб захисту громадян у державному управлінні. Пропозиції (зауваження), заяви (клопотання), скарги. Розгляд пропозицій, заяв, скарг. Заходи щодо забезпечення конституційних прав громадян на звернення.

Форми державного управління. Поняття і види форм державного

управління. Поняття і види правових актів управління. Порядок прийняття та чинність правових актів управління. Призначення правових актів державного управління. Акти Президента України. Акти Кабінету міністрів України. Акти центральних органів виконавчої влади. Акти місцевих органів виконавчої влади.

Методи державного управління. Поняття методів державного управління. Загальні особливості методів державного управління. Відмінності між методом управління та методом правового регулювання суспільних відносин. Класифікація методів державного управління. Правова форма методів державного управління. Контроль та нагляд як загальні методи управління.

Адміністративний примус і адміністративна відповідальність. Поняття адміністративного примусу. Класифікація заходів адміністративного примусу та їх характеристика. Поняття заходів адміністративного припинення. Поняття адміністративної відповідальності. Адміністративний проступок як підстава настання адміністративної відповідальності. Відокремлення адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності. Поняття адміністративного стягнення. Мета адміністративного стягнення. Система адміністративних стягнень. Забезпечення законності при застосуванні заходів впливу за адміністративні порушення. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. Особливості підстав адміністративної відповідальності юридичних осіб.

Адміністративно-правове регулювання у сфері економіки. Загальна характеристика адміністративно-правового регулювання у сфері економіки. Основні напрями економічної політики, що визначаються державою. Організація державного управління у сфері економіки. Міністерство економічного розвитку, торгівлі і сільського господарства. України як провідний центральний орган виконавчої влади у забезпеченні реалізації єдиної державної політики економічного розвитку України. Основні завдання Мінекономрозвитку. Основні адміністративно-правові засоби державного впливу у сфері економіки. Державний контроль у сфері економіки.

Адміністративно-правове регулювання у сфері фінансів і підприємництва. Державні фінанси і фінансове підприємництво. Основні законодавчі акти, що діють у сфері фінансів. Роль Міністерства фінансів України як центрального органу виконавчої влади, що здійснює проведення єдиної державної, фінансової, бюджетної, податкової політики, спрямованої на реалізацію визначених завдань економічного та соціального розвитку держави. Поняття «фінансове підприємництво». Державне регулювання підприємницької діяльності.

Адміністративно-правове регулювання у сфері промисловості. Державне регулювання захисту економічної конкуренції. Історія становлення системи управління економікою. Ринкова трансформація управління економікою. Особливості адміністративно-правового регулювання у сфері промисловості. Роль центрального органу виконавчої влади як провідного органу, що забезпечує політику економічного і соціального регіонального розвитку та розвитку країни в цілому. Система органів управління промисловістю. Особливості державного регулювання захисту економічної конкуренції. Роль Антимонопольного комітету України як державного органу зі спеціальним статусом метою якого є

забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності. Основні завдання Антимонопольного комітету України.

Адміністративно-правове регулювання у сфері транспорту. Регулювання відносин у сфері транспорту як один з пріоритетних напрямів внутрішньої політики держави. Мета державного управління в галузі транспорту. Єдина транспортна система України. Нормативно-правові акти, що діють у сфері транспорту. Особливості державного управління транспортної сфери. Міністерство інфраструктури України як центральний орган серед всіх органів управління транспортом. Роль таких органів управління транспортом як: ПАТ «Укрзалізниця», Державна авіаційна служба України, Державне агентство автомобільних доріг України та ін.

Державне управління митною справою. Організаційне управління митною справою. Державна митна політика як система принципів та напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України. Основні принципи митного регулювання. Державна митна служба як спеціально уповноважений орган виконавчої влади в галузі митної справи: завдання і функції. Система митних органів. Організація митного контролю. Види митного контролю.

Адміністративно-правове регулювання у сфері праці та соціального захисту. Загальна характеристика у сфері праці та соціального захисту громадян. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Характеристика Міністерства соціальної політики України як головного органу у системі центральних органів виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сферах зайнятості населення, соціального захисту населення. Державний контроль та нагляд у сфері праці та соціальної політики. Державна служба з питань праці як центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, зайнятість населення, державне соціальне страхування.

Адміністративно-правове регулювання освітою, наукою, справами молоді і спорту. Загальні положення адміністративно-правового регулювання освітою, наукою, справами молоді і спорту. Управління освітою, наукою. Міністерство освіти і науки України як головний орган у системі центральних органів виконавчої влади із забезпечення формування та реалізації державної політики у сферах освіти і науки, інтелектуальної власності, наукової, науково-технічної і інноваційної діяльності. Управління справами молоді і спортом. Міністерство молоді та спорту України як головний орган у системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у молодіжній сфері, фізичної культури і спорту.

Адміністративно-правове регулювання у сфері оборони та національної безпеки. Загальні засади оборони та національної безпеки. Сфера оборони України. Правові засади оборони держави. Воєнна доктрина України. Організація оборони України. Збройні Сили України. Структура Збройних Сил України. Генеральний штаб Збройних Сил України як головний орган військового управління. Військовий обов'язок. Організація державного

управління у сфері оборони. Повноваження Президента України у сфері оборони. Повноваження Кабінету міністрів України у сфері оборони. Роль Міністерства оборони як головного органу у системі центральних органів виконавчої влади щодо формування та реалізації державної політики з питань національної безпеки у воєнній сфері.

Адміністративно-правове регулювання у сфері зовнішньої політики. Засади адміністративно-правового регулювання у сфері зовнішньої політики. Законодавство України, що регулює зовнішню політику держави. Державне управління закордонними справами. Система органів державного управління зовнішньополітичною діяльністю. Повноваження Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України у сфері зовнішніх відносин. Роль Міністерства закордонних справ як центрального органу виконавчої влади, який забезпечує проведення зовнішньої політики держави і координацію діяльності у сфері зовнішніх справ України.

Адміністративно-правове регулювання діяльності органів внутрішніх справ. Характеристика та правові засади діяльності органів внутрішніх справ. Функції органів внутрішніх справ. Правова основа діяльності органів внутрішніх справ. Національна поліція України. Принципи діяльності поліції. Загальна система поліції. Повноваження поліції. Поліцейський захід. Превентивні поліцейські заходи. Заходи примусу. Міністерство внутрішніх справ України як центральний орган виконавчої влади, що формує та регулює засади діяльності органів внутрішніх справ.

РОЗДІЛ 3. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО.

Поняття господарського права як галузі права. Проблеми визначення господарського права як галузі права. Критерії визначення самостійної галузі права. Концепції правового регулювання відносин у сфері господарювання: цивільно-правова, теорія комерційного права, теорія підприємницького права, теорія торгового права. Теорія господарського права. Предмет та метод господарського права. Господарська діяльність. Проблеми правового регулювання підприємницької діяльності в умовах обмежених ресурсів планети і глобальних змін клімату. Принципи господарського права. Джерела господарського права. господарське законодавство, договір, звичай як джерела господарського права. Місце прецеденту у регулюванні господарських відносин.

Поняття та види суб'єктів господарських правовідносин. Поняття та види суб'єктів господарського права. Утворення суб'єкта господарювання та його державна реєстрація. Припинення діяльності суб'єкта господарювання. Види та організаційно-правові форми підприємств. Поняття господарського товариства. Види господарських товариств. Права і обов'язки учасників господарського товариства. Управління господарським товариством.

Правове забезпечення державного регулювання господарської діяльності. Поняття державного регулювання та управління господарською діяльністю. Проблема визначення моделі правового регулювання господарської діяльності, державної економічної політики та її правового закріплення.

Державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності: поняття та правове забезпечення. Форми реалізації державною економічної політики та її напрями. Державне планування господарської діяльності. Засоби і механізми державного регулювання господарської діяльності. Державний контроль та нагляд за господарською діяльністю. Проблеми захисту прав суб'єктів господарювання та споживачів, їх зв'язок з ліцензуванням господарської діяльності, стандартизацією та наглядом за господарською діяльністю. Обмеження монополізму та сприяння змагальності у сфері господарювання.

Загальні засади майнових відносин у сфері господарювання. Правовий режим майна суб'єктів господарювання. Види майна суб'єктів господарювання та джерела його формування. Право власності та похідні права (право господарського відання, право оперативного управління) у сфері господарювання. Корпоративні права. Поняття та види цінних паперів. Умови і порядок емісії і розміщення цінних паперів. Регулювання ринку цінних паперів.

Поняття та види господарських зобов'язань. Проблема визначення господарського зобов'язання. Види господарських зобов'язань. Виконання, забезпечення та припинення господарських зобов'язань. Організаційно-господарські зобов'язання. Майново-господарські зобов'язання. Соціально-комунальні та публічні зобов'язання.

Господарські договори їх види та функції. Поняття та ознаки господарського договору. Форма, зміст та істотні умови господарського договору. Види господарських договорів. Функції господарського договору. Порядок укладання, зміни та розірвання господарських договорів. Теорії підприємницького, комерційного договору. Визнання господарського договору недійсним, неукладеним.

Відповідальність за порушення у сфері господарювання. Поняття, ознаки та принципи господарсько-правової відповідальності. Вина у господарському праві. Межі господарсько-правової відповідальності. Досудовий порядок реалізації господарсько-правової відповідальності. Загальний та скорочені строки позовної давності. Класифікація господарсько-правових санкцій. Відшкодування збитків; штрафні санкції; оперативно-господарські санкції, адміністративно-господарські санкції. Особливості визначення неустойки, штрафу, пені. Класифікація адміністративно-господарських санкцій. Відповідальність в організаційно-господарських відносинах.

Банкрутство як правовий механізм регулювання господарської діяльності. Поняття банкрутства. Суб'єкти у відносинах банкрутства. Законодавство України про банкрутство. Організаційно-правові питання запобігання банкрутству. Підстави для застосування процедури банкрутства. Проведення у справах про банкрутство. Судові процедури, які застосовуються щодо боржника.

Особливості правового регулювання господарсько-торговельної діяльності. Правове регулювання матеріально-технічного постачання та збуту. Правове регулювання контрактації сільськогосподарської продукції. Правове регулювання енергопостачання. Правове регулювання біржової торгівлі. Поняття та юридичні ознаки біржі. Функції, права та обов'язки товарної біржі. Види біржових угод. Правовий статус фондової біржі. Поняття договору оренди,

його сторони. Правове регулювання лізингових операцій в Україні. Характеристика договору міни.

Особливості правового регулювання комерційного посередництва у сфері господарювання. Поняття комерційного посередництва (агентська діяльність): види та суб'єкти. Підстави виникнення агентських відносин. Агентський договір, його зміст та форма укладення. Виконання та припинення агентського договору.

Особливості правового регулювання перевезення вантажів. Перевезення вантажів як вид господарської діяльності. Поняття договору перевезення вантажу. Прийняття вантажу до перевезення та отримання його в пункті призначення. Зміни умов перевезення. Відповідальність за порушення умов перевезення. Порядок вирішення спорів щодо перевезення. Поняття договору транспортного експедирування. Види транспортно-експедиторських послуг.

Особливості правового регулювання капітального будівництва. Поняття капітального будівництва та джерела його фінансування. Договір підряду на капітальне будівництво його зміст та сторони. Порядок укладення та виконання договору підряду на капітальне будівництво. Характеристика договору підряду на проведення проектних і досліджувальних робіт.

Особливості правового регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності. Поняття інвестиційної діяльності та інвестицій. Види інвестицій. Законодавство про інвестиційну діяльність. Правове регулювання внутрішніх та іноземних інвестицій в Україні. Гарантії здійснення іноземних інвестицій. Проблема захисту державою прав та законних інтересів національних суб'єктів господарювання при залученні іноземних інвестицій. Проблемні питання вибору напрямлень інвестицій. Поняття інноваційної діяльності. Проблеми державного регулювання інноваційної діяльності. Контроль за інноваційною діяльністю. Державні гарантії інноваційної діяльності. Державна експертиза інноваційних проєктів. Інвестування інноваційної діяльності. Форми інвестування інноваційної діяльності. Державне, комунальне, комерційне, соціальне, іноземне, спільне інвестування. Види (напрями) інноваційного інвестування. Договір на створення і передачу науково-технічної продукції (ноу-хау).

Особливості правового регулювання банківської діяльності. Страхування у сфері господарювання. Поняття, види та правове становище банків. Банківські операції та їх види. Порядок здійснення державної реєстрації банків. Поняття та види кредиту. Кредитний договір, умови укладення, виконання та припинення. Поняття страхової діяльності. Зміст та сторони договору страхування.

Особливості правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Поняття та принципи зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Види зовнішньоекономічної діяльності. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Правове становище торгово-промислових палат.

Правовий режим спеціальних (вільних) економічних зон та спеціальний режим господарювання. Поняття та види спеціальних (вільних) економічних зон. Порядок створення спеціальної (вільної) економічної зони. Правове

регулювання концесійної діяльності в Україні. Договір концесії, його зміст та сторони. Істотні умови договору концесії.

РОЗДІЛ 4. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО.

Поняття кримінального права. Закон про кримінальну відповідальність. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі та просторі.

Кримінальна відповідальність та її підстави. Поняття кримінального правопорушення. Класифікація кримінальних правопорушень.

Склад кримінального правопорушення та його характеристика. Об'єкт та об'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Суб'єкт кримінального правопорушення та суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Стадії вчинення кримінального правопорушення. Множинність кримінальних правопорушень.

Співучасть у кримінальному правопорушенні.

Обставини, що виключають злочинність діяння.

Звільнення від кримінальної відповідальності.

Покарання, його система та види.

Призначення покарання. Звільнення від покарання та його відбування.

Судимість. Інші заходи кримінально-правового характеру.

Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Поняття, система і значення Особливої частини кримінального права. Наукові основи кваліфікації злочинів.

Злочини проти основ національної безпеки України.

Злочини, проти життя та здоров'я особи.

Злочини проти волі, часті та гідності особи.

Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Злочини проти виборчих, трудових та особистих прав і свобод людини і громадянина.

Злочини проти власності.

Злочини у сфері господарської діяльності.

Злочини проти навколишнього природного середовища.

Злочини проти громадської безпеки.

Злочини проти безпеки виробництва.

Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Злочини проти громадського порядку та моральності.

Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.

Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин

(комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж електрозв'язку.

Злочини у сфері службової діяльності.

Злочини проти правосуддя.

Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини).

Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного порядку.

Основні положення Особливої частини кримінального законодавства зарубіжних країн.

РОЗДІЛ 5. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО.

Походження терміна «міжнародне право». Визначення поняття «міжнародне публічне право». Шляхи пізнання сутності міжнародного права. Головне призначення міжнародного права. Особливості сучасного міжнародного права у порівнянні з класичним міжнародним правом. Особливості міжнародного права як системи права у порівнянні з внутрішньодержавними системами права. Особливості суб'єктної, предметної і об'єктної сфери дії та джерельної бази міжнародного права. Метод правового регулювання та координаційний характер міжнародного права. Особливий порядок застосування примусу для дотримання норм міжнародного права. Міжнародне публічне право та міжнародне приватне право. Об'єктивна необхідність існування міжнародного права. Природа юридично обов'язкової сили міжнародного права. Соціальні функції МП (встановлення, зміцнення та забезпечення відносин між суб'єктами МП). Юридичні функції (визначення прав і обов'язків суб'єктів МП стосовно один одного, встановлення статусу різних категорій суб'єктів, їх правосуб'єктності, зміцнення міжнародної законності та міжнародного правопорядку). Функції взаємодії з іншими управлінськими системами (ВП, політикою, мораллю, релігією). Функції програмування розвитку міжнародних відносин і міжнародного права. Інформаційні функції (забезпечення знаннями про зміст міжнародно-правових актів, вплив на формування міжнародно-правової свідомості).

Концепції виникнення міжнародного права. Вчення про періодизацію та типологізацію міжнародного права. Міжнародне право в міждержавних стосунках стародавнього світу. Міжнародне право в епоху Середньовіччя. Вплив римського «права народів» (*jus gentium*) на його становлення. Міжнародне право від Середньовіччя до Нового часу. Класичне міжнародне право. Сучасне міжнародне право. Становлення та розвиток науки міжнародного права. Розвиток науки міжнародного права в Україні.

Форми правотворчої діяльності в міжнародному праві. Стаття 38 Статуту Міжнародного Суду ООН щодо джерел міжнародного права. Міжнародний договір як універсальне джерело міжнародного права. Міжнародний звичай як універсальне джерело міжнародного права. Значення міжнародного звичаю у класичному та сучасному міжнародному праві. Співвідношення міжнародного звичаю та міжнародного договору. Загальні принципи права. Співвідношення загальних принципів права з принципами сучасного міжнародного права.

Рішення міжнародних судів та арбітражів як допоміжний засіб для визначення міжнародно-правових норм. Значення доктрини у міжнародному праві. Значення актів міжнародних органів і організацій для формування норм міжнародного права.

Національне законодавство та рішення національних судів у контексті питання про джерела міжнародного права.

Проблема аналізу системи міжнародного права та її поняття. Співвідношення системи й структури міжнародного права. Головні компоненти структури міжнародного права: галузі та підгалузі права; інститути міжнародного права; норми міжнародного права. Поняття галузі міжнародного права та її структура. Види галузей міжнародного права. Поняття й структура інститутів міжнародного права. Класифікація інститутів сучасного міжнародного права: загальносистемні, міжгалузеві, внутрішньогалузеві, комплексні, суміжні інститути міжнародного права. Система міжнародного права, система науки міжнародного права й система навчальних курсів міжнародного права.

Об'єкт та метод регулювання міжнародно-правових норм. Внутрішня структура та особливості норм міжнародного права. Види міжнародно-правових норм та їх класифікація (за місцем у системі; за сферою дії; за юридичною силою; за характером нормативного припису; за функціями в системі; за формою й способом утворення; за строком дії). Поняття імперативних норм (*jus cogens*) та особливості їх творення. Поняття та особливості диспозитивних норм міжнародного права. Зміст зобов'язання *erga omnes*. Співвідношення понять норм *jus cogens* та зобов'язань *erga omnes*. Концепція «м'якого права» (*soft law*) у доктрині міжнародного права. Ієрархія норм міжнародного права. Юридична сила звичаєвих і договірних міжнародно-правових норм. Кодифікація норм міжнародного права. Прогресивний розвиток міжнародного права. Взаємодія норм міжнародного права з нормами інших систем регулювання сучасними міжнародними відносинами.

Поняття основних принципів міжнародного права. Функції основних принципів міжнародного права. Природа й ознаки основних принципів міжнародного права. Співвідношення та взаємодія основних принципів (норм) міжнародного права з імперативними, диспозитивними, універсальними, регіональними, партикулярними принципами (нормами) міжнародного права та «зобов'язаннями *erga omnes*». Класифікація основних принципів міжнародного права. Принцип заборони застосування сили або загрози силою. Принцип суверенної рівності держав. Принцип невторчання. Принцип територіальної цілісності держав. Принцип непорушності державних кордонів. Принцип мирного врегулювання спорів. Принцип поваги прав і основних свобод людини. Принцип рівноправності і права народу розпоряджатися власною долею. Принцип співробітництва. Принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань.

Значення проблеми співвідношення міжнародного й внутрішньодержавного права. Теорії співвідношення міжнародного й внутрішньодержавного права (дуалістична теорія, теорія примату національного

права над міжнародним, теорія примату міжнародного над національним правом, теорія координації).

Доктрина міжнародного права про здійснення його норм у внутрішньодержавній сфері. Форми реалізації норм міжнародного права у національному праві. Концепція імплементації норм міжнародного права. Концепція трансформації. Концепція узгодження норм двох систем права. Обов'язок держави забезпечити дотримання норм міжнародного права. Поняття трансформації, відсилки, інкорпорації, перетворення, легітимації, рецепції, уніфікації, паралельної правотворчості. Конституційне право і судова практика окремих держав щодо співвідношення національного та міжнародного права. Національне законодавство України, її судова практика та міжнародне право. Конституція України про дію міжнародного права у внутрішньодержавному праві. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. Національне законодавство в міжнародній судовій практиці.

Поняття суб'єкта міжнародного права. Основні риси та особливості міжнародної правосуб'єктності. Загальні ознаки суб'єктів міжнародного права. Інститут міжнародної правосуб'єктності. Юридична природа суб'єкта міжнародного права. Функції норм інституту міжнародної правосуб'єктності. Держава – основний (головний, універсальний) суб'єкт міжнародного права. Основні елементи держави. Обсяг міжнародної правосуб'єктності у простих (унітарних) і складних держав (федерації, конфедерації, унії). Основні права держав. Основні обов'язки держав. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій (похідна, спеціальна). Загальні права й обов'язки міжнародних організацій. Міжнародна правосуб'єктність народу, який бореться за створення незалежної держави. Особливі види міжнародної правосуб'єктності (квазідержави, вільні міста, Ватикан, Мальтійський лицарський орден).

III. ТИПОВІ ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ (ФАХОВОГО ІСПИТУ)

Усі тестові завдання - закритого типу, тобто містять лише одну вірну відповідь.

Тест 1. Вкажіть основне завдання інститутів громадянського суспільства:

- а) обмеження прав і свобод особистості;
- б) спільна реалізація громадянами своїх прав та свобод людини;
- в) неухильне виконання законів та підзаконних актів всіма учасниками суспільного життя;
- г) підвищення рівня правової культури суспільства.

Тест 2. Що з перерахованого є властивістю доказів в адміністративному процесі?

- а) вірогідність;
- б) допустимість;
- в) всебічність;
- г) винятковість.

Тест 3. Підтвердження відповідності якості продукції та послуг вимогам стандартів, що здійснюється з метою запобігання наданню послуг та реалізації продукції, небезпечної для життя та здоров'я це:

- а) стандартизація;
- б) ліцензія;
- в) квотування;
- г) сертифікація.

Тест 4. Як слід кваліфікувати злочини, які утворюють сукупність?

- а) за однією статтею Особливої частини КК України;
- б) за однією частиною статті Особливої частини КК України;
- в) кожен злочин підлягає кваліфікації за відповідною статтею або частиною статті Особливої частини;
- г) ідеальну сукупність слід кваліфікувати як один злочин, а реальну – за п. «в».

Тест N...

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання вступників за вступним іспитом зі спеціальності проводять за шкалою 100 – 200 балів.

В таблиці 1. представлено переведення тестових балів тесту зі спеціальності до шкали 100–200 балів.

Таблиця 1.

Переведення тестових балів тесту зі спеціальності

Кількість правильних відповідей	Тестовий бал	Бал за шкалою 100–200
5.	20	100
6.	24	105
7.	28	110
8.	32	115
9.	36	120
10.	40	125
11.	44	130
12.	48	135
13.	52	140
14.	56	145
15.	60	150
16.	64	155
17.	68	160
18.	72	165
19.	76	170
20.	80	175
21.	84	180
22.	88	185
23.	92	190
24.	96	195
25.	100	200

Вступник допускається до подальших випробувань, якщо за результатами вступного іспиту зі спеціальності, набрано 100 і більше балів. Якщо вступник склав вступний іспит зі спеціальності на 99 балів і менше - він втрачає право брати участь у конкурсному відборі на цю освітню програму/спеціальність.

V. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА.

1. Теорія держави та права: Підруч. / [Є. О. Гіда, Є. В. Білозьоров, А., М. Завальний та ін.]; за заг. ред. Є. О. Гіди. — К.: ФОП О. С. Ліпкан, 2017.
2. Теорія держави і права : навчальний посібник/ Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г., Тицька Я. О., Атаманова Н.В., Арабаджи Н.Б. Міжнародний гуманітарний ун-т. 2021. 193 с
3. Теорія держави та права : Навч. посіб. / за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова Є. В.– К. : НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с
4. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
5. Історія держави і права України : навчально-методичний посібник / А. Є. Шевченко, С. В. Кудін – Вінниця: ТОВ «Твори» – 2020. – 688 с.
6. Історія держави і права України : хрестоматія-практикум / М. Ю. Бурдін, Є. С. Логвиненко, І. А. Логвиненко; за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків : Майдан, 2021. 888 с
7. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. – Харків: Право, 2015.
8. Марущак, О. (2019). Функції держави: визначення поняття. Держава та регіони, (3), 65. http://law.stateandregions.zp.ua/archive/3_2019/5.pdf
9. Марущак, О.А. Формування та становлення наукової категорії «функції держави». Форум Права. 2019. № 55 (2). С. 59–69. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.2635565>.

РОЗДІЛ 2. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО.

1. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб. / [Остапенко О. І. Ковалів М. В., Єсімов С. С. та ін.] ; [Вид. 2-е, доп.] Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с
2. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018
3. Адміністративне право : навч. посіб. / Гонтар З. Г., Купчак М. Я., Харчук А. І. / – Львів : СПОЛОМ, 2019. – 172 с. рис., табл. – Бібліогр.: с. 169-171
4. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька З , О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.
5. Бородін І.Л. Адміністративне право України : підручник / І.Л. Бородін. К.: Алерта, 2019. 548 с. ISBN 978-617-56
6. Білоус О. В. Процесуальні гарантії дотримання прав людини і громадянина в діяльності органів судової влади / О. В. Білоус // ScienceRise. Juridical Science. - 2019. - № 2. - С. 34-38. - Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/srjusc_2019_2_8.

7. Пивовар Ю.І. П 32 Адміністративне, трудове право: навч. посібник (в схемах і таблицях) / Ю. І. Пивовар, С. В. Вишновецька. К. : НАУ, 2017. 240 с.

РОЗДІЛ 3. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО.

1. Деревянко Б.В. Господарське право: особлива частина (правове регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки): навчальний посібник / д-р юрид. наук, проф. Б. В. Деревянко; МВС України, Донецький державний університет внутрішніх справ. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 314 с.

2. Вашкович В.В.. Господарське право. Навчально-методичні рекомендації. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2019. – 19 с

3. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, 19-20, 21-22. Ст. 144 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/436-15>

4. Господарське право України. Загальна частина: підручник / за заг. ред. Г. В. Смолина. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 484 с.

5. Господарське право. Особлива частина: підручник / М. С. Долинська, Г. В. Смолин, О. А. Туркот, Л. В. Хомко, Б. М. Гамалюк; за ред. Г. В. Смолина. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 536 с

6. Горбова, Н. А. (2019) *Господарське право України*. Документація. ФОП Однорог Т.В., Мелітополь. <http://eprints.mdupu.org.ua/id/eprint/7286/>

7. Економіко-правові проблеми розвитку та сприяння господарській діяльності в сучасних умовах [Текст] = Экономико-правовые проблемы развития и содействия хозяйственной деятельности в современных условиях : зб. наук. пр. за матеріалами II Круглого столу, м. Харків, 17 трав. 2019 р. / [редкол.: С. В. Глібко, А. М. Любчич, О. О. Дмитрик] ; Нац. акад. прав. наук України [та ін.]. - Харків : НДІ ПЗІР НАПрН України, 2019. - 257 с.

8. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Господарське право» / Т. С. Кобзар, М. О. Савельєва. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2017. – 290 с.

РОЗДІЛ 4. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО.

1. Кримінальний кодекс України[електронний ресурс]. – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Кримінальне право України: Загальна частина: Навч. посіб. для студентів юрид. фак. вищ. навч. закл./ за ред.. Грищука В.К.; Видавничий Дім «In Юре», 2016. 279 с

3. Кримінальне право України. Загальна частина: конспект лекцій/ А.А. Вознюк; вступне слово д.ю.н., проф.. О.О. Дудорова. К.: Нац. акад. внутр.справ, «Освіта України», 2016. 236 с.

4. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / підготовлено

колективом авторів; за заг. ред. В. Я. Конопельського, В. О. Меркулової. Одеса, ОДУВС, 2021. 452 с.

5. Козакова І.В. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання у виді позбавлення волі за законодавством України та Держави Ізраїль : монографія / за наук. ред.. д.ю.н., проф. В.О. Глушкова. К., 2019. 180 с

6. Козакова І.В. Короткий аналіз практики застосування покарань за злочини у виборчій сфері. Правові новели. 2020. № 11. С. 112-116.

7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ "Видавництво "Університетська книга", 2020. - 672 с.

РОЗДІЛ 5. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО.

1. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право. Підручник. – Одеса : Фенікс, 2018. – 702 с.

2. Войцеховський А.В. Міжнародне право: підручник /МВС України, Харківськ. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. -514 с.

3. Динис Г.Г. Міжнародне право. Вступ до спеціальності: навчально-методичний посібник. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2019. 204 с.

4. Загальні принципи міжнародного права: еволюція та сучасність : монографія/ С. М. Задорожна. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2018. – 360с.

5. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право : підручник. Одеса : Фенікс, 2018. – 744 с.

6. Міжнародне публічне право : підручник у 2 т. / [В. В. Мицик, М. В. Буроменський, О. В. Буткевич та ін.] ; за ред. В. В. Мицика. – Харків : Право, 2019.

7. Міжнародне гуманітарне право. Посібник / М. М. Гнатовський, Т. Р. Короткий, А. О. Кориневич, В. М. Лисик, О. Р. Поєдинок, Н. В. Хендель ; за ред. Т. Р. Короткого. – Київ-Одеса : Українська гельсінська спілка з прав людини; Фенікс, 2016. – 2017. – 145 с. URL: https://helsinki.org.ua/wpcontent/uploads/2018/07/WEB_01.pdf